

ОСОБЛИВОСТІ МЕТАБОЛІЧНОГО СИНДРОМА У ЖІНОК РІЗНОГО ВІКУ ТА ЕСТРОГЕННОГО СТАТУСУ

Журавльова Л.В., Моїсеєнко Т.А.

Харківський національний медичний університет

Актуальність. Ожиріння та метаболічний синдром (МС) є одним з найбільш поширених ендокринних захворювань, що викликає тяжкі поліорганні ускладнення та глибокі метаболічні порушення. Недостатньо дослідженні вікові особливості клінічних та метаболічних проявів захворювання.

Метою даного дослідження було вивчення особливостей перебігу МС залежно від віку та естрогенного статусу у жінок.

Матеріали і методи. У групу обстежених було включено 52 хворих на ожиріння з ознаками метаболічного синдрому (МС) жінок різного віку - 24 пацієнтки молодого віку із збереженою менструальною функцією (1-а група) та 28 пацієнток похилого віку, що мали постменопаузальний статус (2-а група). О'б'єм обстежень включав: ультразвукове дослідження печінки та серця методом суцільного динамічного сканування на апараті SL-450 "Simens". Гормональний статус оцінювали за вмістом у сироватці крові естрадіолу, загального ($3T_4$) та вільного тироксину ($вT_4$), загального ($3T_3$) та вільного трийодтироніну ($вT_3$), тиреотропного гормону (ТТГ), що визначали імунолюмінісцентним методом. Біохімічний скринінг включав ліпідограму, показники білкового та вуглеводного балансу, С-реактивний протеїн (СРП), фібриноген. У якості маркера ендотеліальної дисфункції використовували рівень мікроальбуміну сечі.

Результати. ІМТ у пацієнток обох груп достовірно не відрізнявся, але інші антропометричні показники статистично різнилися: у пацієнток 2-ї групи були більші значення ОТ та індексу ОТ/ОС. За результатами ехоскопічного дослідження у частини пацієнтів були виявлені ознаки неалкогольного стеатозу печінки (НАСП), поширеність НАСП у 1-й групі становила 32%, у 2-ій – 68%.. У хворих 1-ї групи показники тиреоїдного статусу від контрольних значень достовірно не відрізнялися.

Тиреоїдний статус у хворих 2-ї групи характеризувався зниженням рівня вТ₃ на фоні відносного підвищення рівня вТ₄ та достовірним підвищенням рівня ТТГ. Клінічних ознак гіпотиреозу у даних пацієнток виявлено не було, окрім неспецифічного явища вираженої загальної слабкості, зниження фізичної працездатності. Даний варіант тиреоїдного дисбалансу можна розцінити як субклінічний гіпотиреоз або “синдром нетиреоїдних захворювань”. Виявлені значні відмінного естрогенного профіля: у молодих жінок рівень естрадіолу становив при наявності НАСП та без НАСП відповідно $113,3 \pm 25,24$ нмоль/л проти $143,61 \pm 149,22$ нмоль/л, у хворих похилого віку при наявності НАСП та без НАСП відповідно $34,28 \pm 21,41$ нмоль/л та $22,46 \pm 11,48$ нмоль/л. Для пацієнток похилого віку типовим був феномен накопичення маркера системного запалення СРП та активації системи коагуляції з підвищенням рівня фібриногена, а також дисліпопротеїнемія з підвищенням рівня ТГ, ХС та зниженням вмісту ХС ЛПВЩ. Типовим явищем була наявність мікроальбумінурії або макроальбумінурії. Клінічною особливістю пацієнток 2-ї групи була наявність ознак регресу м'язової системи: наявність ознак гастро-езофагальних рефлюксів з відповідною диспепсичною симптоматикою та зміною толерантності до звичних страв та продуктів харчування. Типовим було значне зниження толерантності до фізичних навантажень при відсутності ехоскопічних ознак регресу фракції викиду міокарда. У всіх пацієнток даної групи були клінічні або субклінічні ознаки атеросклерозу системного та коронарних і церебральних артерій зокрема.

Висновки. МС у жінок з однаковою вираженістю ожиріння суттєво відрізняється у залежності від віку та естрогенного статусу. Похилий вік та постменопаузальний статус супроводжуються більшою частотою уражень печінки у вигляді НАСП, більш вираженими проявами дисліпопротеїнемії, накопиченням СРП та фібриногена, естрогенною недостатністю, субклінічним гіпотиреозом та численими ознаками регресу м'язової системи, зокрема у вигляді неспроможності гастро-езофагального сфінктерного механізму. Серцево-судинна система навіть при відсутності відповідних скарг хворих характеризується феноменом тотального ураження.